

І. Л. Мельник, В. В. Гагач

Національний університет харчових технологій

ТУРИСТИЧНІ МАРШРУТИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті розкрито туристський потенціал Волинської області як туристичної дестинації пізнавального, рекреаційного, гастрономічного, активного та екологічного туризму. Визначені туристичні маршрути Волинської області, привабливі для внутрішнього та іноземного туриста.

Ключові слова: *рекреаційно-туристичні ресурси, туристичний потенціал, туристичний маршрут, Волинська область.*

The article reveals the tourist potential of the Volyn region as a tourist destination of ethnic, cognitive, recreational, active, and ecological tourism. The main tourist routes of the Volyn region, attractive for domestic and foreign tourists, have been determined.

Keywords: *recreational and tourist resources, tourist potential, tourist route, Volyn region.*

Постановка проблеми. Спеціалізацію туристичної дестинації визначають ключові рекреаційно-туристичні ресурси та туристичні можливості території, наприклад, природні рекреаційні зони, пляжні зони, зони для активного відпочинку, території, які відомі своєю історико-культурною спадщиною, міста та селища тощо. *Туристичні маршрути* території, як основні елементи якісної туристичної пропозиції, знайомлять з найвизначнішими атракціями та об'єктами, які сприяють ефективному економіко-екологічному використанню потенціалу регіону.

Мета роботи – дослідження особливостей використання туристичного потенціалу Волинської області через розроблену мережу туристичних маршрутів.

Виклад основного матеріалу. Волинь вважається одним із найстаріших регіонів України, а перші згадки про неї зустрічаються ще у літописах IX-XI століття, зокрема, у «Повісті минулих літ» й у «Іпатіївському літописі» [1]. Відповідно на території Волинської області можна побачити пам'ятки середньовічної оборонної архітектури – замки та монастирі (найвідоміші – Замок Любарта (Луцький замок), Любомльський замок, Зимненський монастир), а також пам'ятки мистецтва та археології. Історико-культурні заповідники в Луцьку та Володимирі-Волинському, створені для збереження стану історичних об'єктів, їх дослідження, а також відродження традицій.

Кліматичні умови регіону, великі приміські ліси, водойми, запаси торф'яних лікувальних грязей та відомі джерела мінеральної води сприяють розвитку рекреації. Сьогодні на Волині налічується 209 об'єктів природно-заповідного фонду, в тому числі Шацький природний національний парк, 74 заказники (5 державного значення), 107 пам'яток природи (3 державного значення), 22 заповідні урочища, 5 парків – пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення, а також Ботанічний сад Волинського державного університету імені Лесі Українки [2].

До основних екскурсійних об'єктів, з якими асоціюється Волинська область, за дослідженнями [2] належать: місто Луцьк, Замок Радзивиллів в Олиці, Шацькі озера, Музей у селі Рокині, Pole битви під Берестечком, місто Володимир, Природний парк «Припять-Стохід», Музей-садиба Лесі Українки, Природний парк «Цуманська пуща», Екопарк «АМІЛА». Проте, аналізуючи 3D-тури

порталу «Волинь унікальна» [1], які створені для сприяння та розширення можливостей мандрівок по регіону, можемо розширити перелік туристичних об'єктів, додавши Луцькі підземелля, Колегіальний костел Святої Трійці (Олика), заказник «Воротнів».

Волинська область має природні, історичні та соціально-культурні об'єкти, які стимулюють до подорожей та здатні задовольнити потреби у відновленні та розвитку фізичних, емоційних та інтелектуальних сил туриста, тому туристичні маршрути регіону за метою подорожі повинні відповідати пізнавальним, релігійним та рекреаційним цілям.

Пізнавальні маршрути, сформовані навколо історичних пам'яток та об'єктів культури, знайомлять з локальними традиціями, легендами, звичаями, а також способом життя регіону, та сьогодні переважно представлені турами вихідного дня. Зокрема, пізнавальні маршрути Волинської області запрошують відвідати місто Луцьк (Луцький Замок, підземелля, Старе місто, музеї: художній, Волинської ікони, краєзнавчий, Луцького братства, сучасного мистецтва Корсаків, зоопарк) та місто Володимир-Волинський (Луцьк – Затурці (музей В. Липинського) – Зимне (монастир) – Володимир-Волинський (заповідник Древній Володимир) – Устилуг (музей І. Стравінського). Окреме місце у структурі пропозиції займають пізнавальні маршрути, які об'єднують об'єкти Волинської та сусідньої Рівненської області. Наприклад, маршрути до міста Дубно: «Маршрут замково-козацький. З поля битви – на бал» (місто Дубно – село Пляшева), «Маршрут замково-фортифікаційний. Хто-хто в підземеллях живе?» (місто Дубно – Тараканів), «Маршрут дубенсько-замковий. Там, де жили князі» (місто Дубно); або культурологічний маршрут «Маршрут дипломатичний. Саміт по-середньовічному» (місто Луцьк – Пересопниця, або навпаки). Підсилює туристичний потенціал і маршрут з відвідуванням двох обласних центрів – «Маршрут підземно-наземний. Лабіринтами Рівного й Луцька».

Під час пізнавальних турів туристи знайомляться і з релігійними об'єктами, однак для духовного відпочинку розроблено спеціалізований продукт – локальні релігійні маршрути, зокрема: «Маршрут першохристиянський. Найдревніший монастир» (село Зимне). Також з міста Луцьк організовано маршрути до святинь

національного значення, зокрема, до Почаївської Лаври («Маршрут семимонастирський. Молитися й любити»).

Рекреаційні маршрути «Маршрут озерний. Милій Світязь» (село Світязь), «Маршрут мальовничий. Своя Швейцарія» (село Губків) краєзнавчими пам'ятками та об'єктами природно-заповідного фонду Волинської області, забезпечують контрольоване і планове їх відвідування туристами. Сьогодні ці маршрути виконують не тільки рекреаційну функцію, адже через вивчення та охорону природних комплексів відбувається оцінка впливу антропогенної діяльності на стан природного середовища, тобто дані маршрути є спеціалізованими рекреаційно-екологічними стежками. Окреме місце у структурі пропозиції належить екологічним стежкам національними природними парками України, наприклад, «Лісова пісня» та «Світязянка» на території Шацького національного природного парку.

Знайомство з локальними традиціями місцевої кухні популяризувало гастрономічні тури. Тур за маршрутом «Луцьк – Баїв – Берестечко – Брани – Павлівка – Старий Порицьк» передбачає відвідування Музею меду, знайомство з роботою заводу з виробництва пива та екосироварні.

Комплексні туристичні маршрути Волинської області об'єднують пізнавальний, рекреаційний, гастрономічний, екологічний та активний відпочинок, запрошуючи відвідати національні природні парки, пропонуючи сплави на човнах та байдарках, катання на велосипедах, катання на позашляховиках, а також риболовлю і гастрономія (маршрути Луцьк – Шацьк – Світязь, Луцьк – Оконськ – Любешів – Сваловичі).

Для залучення активних туристів розроблено веломаршрути, розраховані на початківців та велосипедистів із середнім рівнем підготовки [3]: «Долиною річки Серна» (долина річки Серна), «Околицями Боратина» (долина річки Стир – село Боратин), «До Кульчинських крутосхилів» (долина річки Стир – Ківерцівщина).

Висновки. Розвиток внутрішнього туризму в регіонах України, які не мають суттєвих обмежень на здійснення туристичної діяльності під час війни, свідчить про значні можливості для подальшого розвитку та удосконалення туристичних маршрутів у Волинській області. Більшість розглянутих маршрутів є автобусними лінійними маршрутами, вихідною точкою яких є

обласний центр, що має розвинену туристичну інфраструктуру. Подальшої уваги потребує вивчення потенціалу місцевих агроосель, крафтових виробників, в тому числі харчової продукції, для розширення комплексних маршрутів, покращення механізмів співпраці громад з приватним бізнесом для розбудови туризму у регіоні.

Поєднання ресурсів Волинської області сприяє розвитку пізнавального, рекреаційного, гастрономічного, активного та екологічного туризму, що знаходить відображення у пропозиції пішохідних, автобусних та велосипедних туристичних маршрутів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волинь унікальна. URL: <https://tourism.volyn.ua> (дата звернення: 17.11.2023).
2. Лисюк Т., Терещук О., Білецький Ю. Туристичні подорожі у Волинській області: особливості організації в умовах сучасних викликів. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-5>
3. Центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Волинської обласної ради. *Центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Волинської обласної ради*. URL: <https://cnpvtk.volyn.ua> (дата звернення: 17.11.2023)